

RIB-nummer	2019 –
Datum	18 juni 2019
Onderwerp	Meicirculaire 2019
Zaaknummer	Z19 - 212874
Documentnr.	UIT/19 - 311779

1 Inleiding

Op 31 mei 2019 is de meicirculaire gemeentefonds 2019 verschenen. De meicirculaire informeert ons over ontwikkelingen van de gemeentefondsuitkering naar aanleiding van de Voorjaarsnota van het rijk. Door middel van deze raadsinformatiebrief willen wij u op de hoogte brengen van de inhoud van deze circulaire en de consequenties voor de meerjarenbegroting van onze gemeente.

2 Voorgeschiedenis

De raming van de gemeentefondsuitkering vertoont de laatste jaren grote schommelingen. Oorzaak hiervan is vooral grote schommelingen in de rijksuitgaven en de ontwikkelingen in de uitkeringsbasis.

3 Inhoudelijk

3.1 Gevolgen voor het gemeentefonds en het meerjarig begrotingssaldo

In dit hoofdstuk gaan we in op de raming van de uitkeringen uit het gemeentefonds en de effecten die dit heeft op het lopende jaar en de begroting 2020-2023. In onderstaande tabel is het effect op de uitkering uit het gemeentefonds weergegeven:

Stand gemeentefonds (bedragen x € 1.000)	2019	2020	2021	2022	2023
Stand gemeentefonds na Burap I / Kadernota 2020-2023	36.243	37.716	38.768	39.738	40.668
3.2 Mutaties gemeentefonds	663	-94	-390	-738	-806
Nieuwe stand gemeentefonds	36.906	37.622	38.378	39.000	39.862

Samengevat hebben de meicirculaire van het gemeentefonds en de daaraan gerelateerde mutaties in de exploitatie de volgende effecten op onze meerjarenbegroting:

Meerjarenbegroting 2019-2023 (bedragen x € 1.000)	2019	2020	2021	2022	2023
Meerjarenverwachting Burap I / Kadernota 2020-2023	-232	-1.526	5	579	1.684
3.2 Mutaties gemeentefonds	663	-94	-390	-738	-806
3.3 Mutaties in exploitatie n.a.v. meicirculaire 2019	-350	-61	-421	-403	-340
Nieuwe meerjarenverwachting	81	-1.681	-806	-562	538

De reeds aangeboden Kadernota 2020-2023 geeft het kader aan voor de komende jaren. Bij de programmabegroting zullen alle jaarschijven verder uitgewerkt worden. Dit zal leiden tot een aangepaste meerjarenverwachting. Zo wordt onder andere de indexering nog doorgerekend. In de volgende paragrafen wordt een toelichting gegeven op de verschillende mutaties, aandachtspunten, ontwikkelingen en onzekerheden van het gemeentefonds.

3.2 Mutaties gemeentefonds

In onderstaande tabel is een specificatie weergegeven van de mutaties gemeentefonds 2019 en volgende jaren n.a.v. de meicirculaire 2019.

Mutaties (bedragen x € 1.000)	2019	2020	2021	2022	2023
a. Mutaties algemene uitkering, incl. taakmutaties					
1. Accres	-92	-325	-516	-744	-792
2. Afrekening accres 2018	-185	-	-	-	-
3. Technische mutaties (uitkeringsbasis en hoeveelheidsverschillen)	105	252	271	258	274
4. Plafond btw-compensatiefonds	-92	-480	-605	-705	-705
5. WOZ	-	-7	-31	-30	-30
6. Invoering Wvggz	-	31	32	33	34
7. Loon- en prijsbijstelling sociaal domein	336	347	358	368	378
8. Extra middelen jeugdhulp ¹	188	-1	6	6	6
9. Overig	4	-71	-69	-60	-35
Subtotaal Algemene Uitkering	264	-254	-554	-874	-870

¹ Bedragen zijn deels al opgenomen in Burap I 2019 en Kadernota 2020-2023. Het totale bedrag dat de gemeente extra ontvangt voor Jeugdhulp is afgerond € 500.000 voor 2019 en € 400.000 voor de jaren 2020 en 2021. Vanaf 2022 betreft het verwachte bedragen. De bedragen die hier opgenomen zijn vormen het verschil tussen wat reeds is opgenomen in de meerjarenbegroting bij de Kadernota 2020-2023 en wat bij deze circulaire wordt uitgekeerd.

Mutaties (bedragen x € 1.000)	2019	2020	2021	2022	2023
b. Mutaties integratie- en decentralisatie-uitkeringen					
10. Verhoging taalniveau statushouders	31	31	-	-	-
11. Suppletie-uitkering bommenregeling	256	-	-	-	-
12. Overig IU/DU	30	-7	-7	-7	-7
<i>Subtotaal Integratie en Decentralisatie-uitkeringen</i>	<i>317</i>	<i>24</i>	<i>-7</i>	<i>-7</i>	<i>-7</i>
c. Mutaties Integratie uitkering Sociaal Domein					
14. Participatie (Wajong, nieuw begeleiding, Wsw)	72	8	43	15	-57
15. Voogdij 18+	10	128	128	128	128
<i>Subtotaal Integratie uitkering Sociaal Domein</i>	<i>82</i>	<i>136</i>	<i>171</i>	<i>143</i>	<i>71</i>
TOTAAL	663	-94	-390	-738	-806

a1. Accres

Volgens de normeringssystematiek (trap op trap af) hebben wijzigingen in de rijksuitgaven direct invloed op de omvang van de algemene uitkering. De jaarlijkse toe- en afname van het gemeentefonds, voortvloeiend uit de normeringssystematiek, wordt het accres genoemd.

De voornaamste oorzaak van het lagere accres ten opzichte van de septembercirculaire is een lagere loon- en prijsontwikkeling in het Centraal Economisch Plan (CEP) van het Centraal Plan Bureau. De kans bestaat dat voor 2019 weer onderuitputting zal ontstaan. Dit wordt verwerkt in de komende septembercirculaire 2019.

a2. Afrekening accres 2018

Het accres 2018 is naar beneden bijgesteld. De afrekening 2018 vindt plaats in uitkeringsjaar 2019. De rijksuitgaven waren per saldo € 2 miljard lager dan gedacht bij de stand september 2018. Dat was vooral op zorg, defensie en infrastructuur.

a3. Technische mutaties (uitkeringsbasis en hoeveelheidsverschillen)

De berekening van de algemene uitkering bestaat uit de vermenigvuldiging van het aantal eenheden van alle maatstaven met het bijbehorende bedrag per eenheid. De som van deze producten is de zogenaamde uitkeringsbasis. Er zijn een aantal gewichten, onder andere éénouder huishoudens en jongeren, naar boven bijgesteld, wat leidt tot een positief effect op de uitkeringsbasis.

a4. Plafond btw-compensatiefonds (BCF)

Als het plafond van het btw-compensatiefonds overschreden wordt, komt het verschil ten laste van het gemeentefonds. Bij een realisatie lager dan het plafond komt het ten gunste van het gemeentefonds. De door gemeenten niet benutte ruimte in het btw compensatiefonds wordt als "onderuitputting" BCF terugbetaald aan de gemeenten.

Sinds 2019 (meicirculaire 2018) wordt er een andere werkwijze gehanteerd. Dit heeft als gevolg dat vanaf 2019 de meerjarenraming van de ruimte onder het plafond BCF niet meegenomen wordt in de doorrekening van de algemene uitkering. De gemeenten kregen van het ministerie en de provincie wel de ruimte om de verwachte teruggave in de begroting te verwerken. Dit hebben we voorzichtigheidshalve gedaan voor 75% van de verwachte teruggave bij de meicirculaire 2018 voor de periode tot en met 2023. Dit past in het beleid van risicovoller begroten, mits onderbouwd. We

zien echter dat de ruimte onder het plafond in 2018 fors lager is dan waar rekening mee gehouden is. Op basis van de verwachte ruimte, hebben we destijds een meerjarige, reële raming gemaakt.

Het ministerie adviseert het volgende: *Gezien de onzekerheid over de toekomstige ontwikkeling van de ruimte onder het plafond BCF, adviseren we om voorzichtigheid in acht te nemen door een raming op te nemen, die maximaal gebaseerd is op de meest recente, gerealiseerde ruimte onder het plafond BCF.*

De provinciale toezichthouders hebben aangegeven dit advies als richtlijn te gebruiken bij het beoordelen van de begrotingen 2020. Dit hebben ze ook aan ons kenbaar gemaakt op 7 juni 2019. Dit betekent een forse meerjarige bijstelling naar beneden voor ons. Waar de landelijke verwachte ruimte onder het plafond nog op bijna € 800 miljoen (2023) was geraamd in september 2018, wordt dat nu bijgesteld naar € 39 miljoen. Dit betekent voor ons een negatieve bijstelling in 2020 van € 480.000, oplopend naar € 705.000 in 2023.

Omdat dit toegepast wordt in het toezichtskader en de toets op een structureel in evenwicht zijnde begroting zijn we verplicht dit te verwerken.

Daarnaast is ook de afrekening van het btw-compensatiefonds 2018 nadelig. Als het plafond van het btw-compensatiefonds overschreden wordt, komt het verschil ten laste van het gemeentefonds. Bij een realisatie lager dan het plafond komt het ten gunste van het gemeentefonds. Gemeenten hebben meer gedeclareerd bij het BCF dan gedacht in de septembercirculaire 2018, waardoor de ruimte onder het plafond kleiner is geworden. De afrekening vindt plaats in 2019 als een incidentele uitname.

a.5 WOZ (nog verrekenen met OZB)

Voor uitkeringsjaar 2020 wordt de waarde op peildatum 1 januari 2019 gehanteerd. Het rijk neemt het standpunt in dat wanneer de WOZ-waardes stijgen, de gemeente meer OZB-inkomsten kan genereren. Omdat de verwachting is dat de WOZ-waardes de komende jaren verder stijgen, heeft deze post een negatief effect op de inkomsten vanuit het Gemeentefonds.

a6. Invoering Wvggz

Met ingang van 1 januari 2020 treedt de Wet verplichte ggz in werking. Deze wet vervangt de Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen en regelt de rechten van mensen die te maken hebben met verplichte zorg in de ggz. Voor de gemeentelijke taken en bijbehorende kosten die volgen uit de Wet verplichte ggz zijn structureel middelen toegevoegd aan het gemeentefonds.

a.7 Loon- en prijsbijstelling sociaal domein

In de meicirculaire 2018 is de integratie-uitkering sociaal domein ingeweven in de maatstaven van de algemene uitkering. In 2019 wordt voor het laatst nog apart een structurele loon- en prijsmutatie gecompenseerd. Voor uitkeringsjaar 2020 en verder zit deze compensatie opgenomen in de accessen.

a8. Extra middelen jeugdhulp

Het kabinet heeft besloten extra middelen toe te voegen aan het jeugdhulpbudget. In 2019 gaat het om € 420 miljoen en in 2020 en 2021 om jaarlijks € 300 miljoen. Aanvullend wordt onderzoek verricht om te kunnen bepalen of, en zo ja in welke mate, gemeenten structureel extra middelen nodig hebben. Voor 2022 en verder verwachten wij aanvullende bedragen van ongeveer € 400.000 (niveau 2021). Dit is reeds verwerkt in de Kadernota 2020-2023.

a9. Overige mutaties

Hieronder zijn een aantal kleine mutaties verwerkt, zoals een bijdrage aan de verhoging van raadsledenvergoeding van kleine gemeenten.

b10. Verhoging taalniveau statushouders

In aanloop naar het nieuwe inburgeringsstelsel hebben rijk en gemeenten bestuurlijke afspraken gemaakt over de versterking van het taalniveau van statushouders die nog onder de huidige Wet inburgering vallen. Het kabinet stelt middelen beschikbaar aan gemeenten voor de periode 2019/2020. Met deze extra middelen wordt tevens beoogd dat gemeenten zich oriënteren op de regierol inburgering zodat een soepele overgang naar het nieuwe stelsel wordt bevorderd. Hier staan lasten van gelijke omvang tegenover, zoals reeds genoemd in de Kadernota 2020-2023.

b11. Suppletie-uitkering bommenregeling

Vorig jaar heeft er een aanvraag plaatsgevonden met betrekking tot de bommenregeling. Hiervoor is een voorstel in de raad van 28 februari 2019. De toegekende bedragen zijn in deze circulaire verwerkt.

b12. Overig IU/DU

In deze post zijn onder andere middelen voor armoedebestrijding kinderen en Bonus Beschut Werken verwerkt.

c14. Participatie

Dit betreft een mutatie op de middelen voor Wsw, Nieuw Wajong en Nieuw begeleiding.

c15. Voogdij 18+

Het budget Voogdij 18+ kent een systematiek waarbij op basis van historisch zorggebruik per gemeente gemiddelde dagprijzen worden vermenigvuldigd met het aantal zorgdagen.

Door onder andere nieuwe gegevens neemt het budget voor Voogdij/18+ vanaf uitkeringsjaar 2020 structureel toe. In de nieuwe bedragen is rekening gehouden met de loon- en prijsbijstelling 2019.

3.3 Mutaties in exploitatie naar aanleiding van de meicirculaire

In onderstaande tabel zijn de mutaties in exploitatie n.a.v. meicirculaire 2019 weergegeven.

Mutaties (bedragen x € 1.000)	2019	2020	2021	2022	2023
1. Loon- en prijsbijstelling sociaal domein	-	-	355	365	375
2. Invoering Wvggz	-	31	32	33	34
3. Verhoging taalniveau statushouders	31	31	-	-	-
4. Wsw	33	-1	34	5	-69
5. Suppletie-uitkering bommenregeling	252	-	-	-	-
6. Bonus Beschut Werken	30	-	-	-	-
7. Waterschapsverkiezingen	4	-	-	-	-
TOTAAL	350	61	421	403	340

1. Loon- en prijsbijstelling sociaal domein

Voor uitkeringsjaar 2020 en verder zit deze compensatie opgenomen in de accressen. Omdat de budgetten tot en met 2020 reeds geïndexeerd zijn in de meerjarenbegroting bij de Kadernota 2020-2023, kunnen de compensaties voor 2019 en 2020 vanuit het rijk ten gunste van het begrotingssaldo komen.

3. Invoering Wvggz

Met ingang van 1 januari 2020 treedt de Wet verplichte ggz in werking. Voor de gemeentelijke taken en bijbehorende kosten die volgen uit de Wet verplichte ggz zijn structureel middelen toegevoegd aan het gemeentefonds. Hier staan lasten van gelijke omvang tegenover, zoals reeds genoemd in de Kadernota 2020-2023.

3. Verhoging taalniveau statushouders

Het kabinet stelt middelen beschikbaar aan gemeenten voor de periode 2019/2020. Met deze extra middelen wordt tevens beoogd dat gemeenten zich oriënteren op de regierol inburgering zodat een soepele overgang naar het nieuwe stelsel wordt bevorderd. Hier staan lasten van gelijke omvang tegenover, zoals reeds genoemd in de Kadernota 2020-2023.

4. Wsw

Dit een bijstelling van de middelen voor de Wet sociale werkvoorziening. Dit bedrag wordt één op één doorgezet naar de WSD.

5. Suppletie-uitkering bommenregeling

Vorig jaar heeft er een aanvraag plaatsgevonden m.b.t. de bommenregeling. De toegekende bedragen zijn in deze circulaire verwerkt.

6. Bonus Beschut Werken

Conform bestuurlijke afspraak wordt de Bonus Beschut Werken doorgezet naar de WSD.

7. Waterschapsverkiezingen

Gemeenten krijgen een vergoeding voor het organiseren van de waterschapsverkiezing 2019.

4 Standpunt / Besluit college van B en W

De meicirculaire 2019 laat voor de komende jaren een negatief beeld zien. Dit komt voornamelijk door een lager geraamd accres en een minder verwachte ruimte onder het plafond van het Btw Compensatie Fonds. Voor het sociaal domein zijn wel extra middelen toegekend. Tegelijk moeten we concluderen dat de afgegeven ramingen wederom grote onzekerheden bevatten. Uitgangspunten voor het college blijven een sluitende begroting, die voldoet aan het toezichtkader van de provincie. Bij het uitwerken van de Programmabegroting 2020 zal het college zich beraden hoe om te gaan met de onzekerheden en het negatieve meerjarensaldo. Wij nodigen de raad uit om bij de behandeling van de Kadernota 2020-2023 hiervoor de richting mee te geven.

Burgemeester en wethouders van Vught,
de secretaris, de burgemeester,

drs. H.C. de Visch Eybergen R.J. van de Mortel